

Ko bi videli, čitatelji moji, v jutru sv. Miklavža našo Mimico skakati okrog obložene mizice! Vse, kar je bilo nakupičenega, je bilo pozlačeno in svetlo. No, saj je imel te stvari sv. Miklavž v čudotvornih rokah. Največje veselje pa je imela Mimica izmed vseh daril z lepo vezano knjigo, polno lepih, mičnih pravljič, ki jih posluša tako rada.

E, pa so tudi lepe pravljičice tu notri. Pisano je o devetoglavem zmaju, ki mu šviga iz vsake glave rdeč plamen, pa če mu odsečeš eno, mu jih mahoma zraste devet novih, o zakletih gradovih in kraljičinah, o kralju Matjažu, ki mu je prirasla siva brada že trikrat okrog hrastove mize, o hudi mačehi, o deveti deželi, kjer so vse gore iz čistega zlata in rastejo srebrna drevesa po njih, kjer teče mesto vode belo mleko, smetana in sladko vino in pojó zlatopere ptice tako krasno, da se zamakne vsak poslušalec, pa kjer zorijo hruške in jabolka, debelejša kakor ona, ki jih donese sv. Miklavž.

O, in še mnogo takih pravljič se bere v tej knjigi. Potem pa koliko lepih slik je v nji! Zdaj tiči Mimica vedno v tej knjigi. Ker sama še ne zna gladko brati, ji berem jaz in ona posluša tako verno kakor v šoli, potem pa gleda slike, si zapomni vsako pravljičico in ve že imena vseh oseb, naslikanih v tej knjigi. Saj pa tudi vedno brska po nji, vedno preobrača z drobnimi prstki liste, kakor lahko sami vidite na sliki.

Sedaj, ko pridejo oni dolgi, zimski mrzli večeri, ko bo začela peč drva jesti in se boma stiskali krog nje, bom jaz bral iz te knjige pravljičice in vsi me bodo poslušali: mamica in oče, najbolj pa moja sestra Mimica.

In če ste bili vi, dragi čitatelji, pridni, potrka tudi sv. Miklavž pri vas na vrata pa naloži na mizo, da se bo šibila, ali pa se ji celo odkrhne kak vogel. In mamica vaša speče mastno medeno potico in skuha kostanja, oče kupi bokal sladkega starega vina, pa boste jedli in pili pa se veselili in se zahvaljevali Bogu, ki nas ima vse rad.

To ga je zmodrilo.

Spisal Ivo Trošt.

I.

Ni vselej dobro, če hoče biti mlad človek prekmalu velik. Branikov Vinko je to doživel tisto pomlad, ki ga je dobila v prvih hlačah. Dobrodušni ded je ponosno zrl na njega, a gotovo še ponosneje Vinko na svoje hlače. Ves srečen je korakal neko nedeljo po večernicah poleg deda, pomislite, celo v gostilnico k Maselcu. Moško je sedel za mizo in previdno molčal, ko ga je ded celo preveč hvalil vpričo sosednjih znancev. Saj je Vinko dobro vedel, da ga ima ded jako rad in pa da ni vse tisto res, kakor ga ded povzdiguje med same vzorne otroke, kakršnih menda ni v domači vasi.

Naslednjo nedeljo popoldne je zopet silil izpred cerkve deda v gostilnico. Pridružila sta se namreč drugim sosedom »na sejmišču« in čakala, da se razkrope domov in k Maselcu; tja je silil Vinko kmalu že na ves glas: »Pojdiva, no, še k Maselcu!« Ded se odhrka in pogleda hudomušno krog sebe, rekoč: »Šentaj te, kaj bi hodila, saj je tukaj-le Maselc. Lej no!« In mirno mu pokaže zraven stoječega krčmarja, ki je zadovoljno poslušal Vinkovo sitnost, češ: Branikov ded ima prihranjene groše; naj jih nosi k meni za pijačo! Zato je glasno pohvalil Vinkovo sitnost.

Toda grošev nista nesla k njemu; to nedeljo sta jo ubrala naravnost domov.

Tisti teden potem, ko so pri Braniku napravljali stavbeni les, da prizidajo dedu poseben konec hiše, je bil Vinko z mlajšo sestro neki dan pod noč sam doma. Poiskal in pomeril je dedov praznji klobuk, oblekel tudi dedov jopič in zmagovito stopal pred čudečo se Ivanko po sobi. Slednjič najde še črevlje z visokimi, svetlimi golenicami. Sestrica mu zaviha rokava pri jopiču, kjer sta mu roke sezale komaj do komolcev, pa se je lotil obuvati črevlje. Lahko se ni obul — in še to samo na pol.

Stopil je namreč na klop ob zidu in od tam srečno skočil z levo nogo v požrešni črevelj. Toda — ojoj! Noga se mu ni dotikala niti tal, a črevelj bi mu bil lahko do pasa. Ko bi že mogel ven! Klical je mamó, dasi se je že nekaj tednov ponosno ogibal njenega naročja in njenega ljubkovanja, klical je deda, očeta in naposled vse sosede na pomoč. Nikogar ni bilo. Na klop nazaj ni mogel, iz črevlja tudi ne. Z največjo težavo mu je pomagala tudi sestra, in pri Braniku je bilo krika za vso vas. V splošni skrbi za pomoč se je pa Vinko nehote zasukal od klopi in hkrati prav nejunaški telebnil po dolgem in širokem po podu.

Rešil se je. Sedaj je izlezel iz širne dedove golenice kakor prerok Jona tretji dan iz ribjega žrela. Mnogo smeha in izpraševanja je bilo, ko je Ivanka skrivaje pravila mami, kako je Vinko padel v črevelj. Sramoval se je v zadregi, a zmodrilo ga to še ni.

II.

Pri Braniku so delavci končali dozidavo hiše in pili razhodnico. Popoldne je bilo in v vročem poletju, pa so pili sveže pivo. Vinko dotlej še ni okusil te pijače, ker so mu jo vsi branili, češ, da ni prijetna. A kaj je zaleglo to, ko se je Vinku že silno kadil slučaj, da ga niso povabili k mojstrom in delavcem za mizo. Ali nima že hlač in z dedom je že bil v gostilnici pri Maselcu in — Maselc je stal že poleg njega na sejmiču? — Tisto, da ga je ovadila klepetava Ivanka, kako je lezel iz dedovega škornja, ga je seveda jezilo in mu sililo kri v mlado lice; in tistega zidarji ne vedo. Torej...

Da bi mu vsaj ponudili tiste rjave pijače, ki diši toli vabljivo. Nič. Zares ga je mikalo vedno bolj. Ko bi mu bilo treba tudi še enkrat premeriti globočino dedove golenice, pa bi vendar rad okusil pivo. Saj je že velik. Stal je daleč tam ob durih in sodil po prijetnem duhu svežega piva, da mora biti dober tudi njegov okus.

E! Kdor čaka, vztrajno čaka, tudi gotovo dočaka.

Mojstri so prejeli plačilo, pohvalili Branika, se poslovili, popili in odšli. Oče Branik se je pogovarjal z njimi na dvorišču.

V sobi je ostal Vinko sam.

Sedaj je bilo prav dovolj prostora, da ga je radovednost lahko vlekla naravnost k mizi, in njegov ponos zaradi prvih hlač mu je velel, naj sede na očetovo mesto in pokusi pivo, ki ga je ostalo še do polovice v kozarcu. Vinku se je zdelo, da je zopet pri Maselcu; le pena na pivu ga je motila, da ni mislil, kako se mu nasproti smehlja rujno vince. Kozarec postavi na stol, sam pa sede na odrezan čok, da bo bolj složno.

Zato pa le urno štrbunkelj ali dva: čas je drag. Ročno, morda preročno nagne kozarec k ustom, nastavi, pije . . . Ojojmine! Pijača mu pljuske s silo v usta, v nos, v grlo. O, ta grenkoba! Hipoma odloži kozarec, kihne, zakašlja in zajoče vse tisti hip. Nekaj ga je tiščalo in peklo v nosu, v ustih, v grlu, v glavi. »Ojoj, ojoj, mama, mama-a-a!«

Mama res takoj pogleda iz kuhinje. Videč dečka s solznimi očmi, mokrimi usti in tudi polito srajčico v nedrih, takoj izpozna, da ne bo hudega. Očita mu, da je skrivaje hotel piti, kar bi ne smel in kar si je vzel sam . . .

Vinko taji.

»Tiho, Vinko!« ga resno posvari mama. »Na nosu ti je popisano: pivo si pil, ki se ti je zaletelo.« Bela pena se je dečku res še poznala na nosku. Vinko je čutil, da je kriv, čutil je pa tudi, da ima menda res nekaj na nosu, da si ni verjel, da je tam kaj zapisanega; zaradi previdnosti, da bi ložje še tajil, je zakril openjeni nosek z ročico in ponavljal svoj: ne, ne, ne!

Mama je le iz težka zadrževala smeh in govorila slednjič že bolj mehko: »Pa bi ne bil skril noska, Vinko, če ni na njem popisano, da si pil. Vinko, Vinko!« — V nosu, v ustih, v grlu ga je še peklo, a najrajši bi se bil zjokal zaradi noska, ki ga je izdal. Izpoznal je, da bi bilo veliko bolje, ko bi bil naravnost povedal resnico. Milo je pogledal svojo mamico, pa se je zatekel čez dolgo časa — pomislite, Branikov Vinko je velik in že v hlačah! — zopet v materino naročje in odkrito povedal vse od kraja. Tako je bilo tudi najbolje, in mamica mu je rekla, da bo najbolje vselej tako — tudi ko bo velik.

To ga je zmodrilo.